

**Tézy a odporúčaná literatúra na bakalárske štátne skúšky
pre študijný program
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA v kombinácii
(medziodbor)**

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

ÚVOD DO ŠTÚDIA JAZYKA

Lingvistika a filológia. Dejiny lingvistiky: porovnávacía a historická gramatika, štrukturalizmus, komunikačno-pragmatický obrat. Jazyk a reč (langue, langage, parole). Funkcie jazyka. Komunikácia, zložky komunikácie. Systém a štruktúra jazyka. Jazykový znak. Členenie jazykového systému a základné jazykovedné disciplíny. Jazykové a rečové jednotky. Opozície. Syntagmatické a paradigmatické vzťahy. Klasifikácia jazykov (genetická, typologická, areálna). Národný a spisovný jazyk. Úzus, norma, kodifikácia. Kodifikačné kritériá. Pravopisné princípy.

Literatúra:

DOLNÍK, J.: *Základy lingvistiky*. Bratislava: Stimul, 1999.

HORECKÝ, J.: *Vývin a teória jazyka*. Bratislava: SPN, 1983.

MISTRÍK a kol.: *Encyklopédia jazykovedy*. Bratislava: Obzor, 1993. (heslá prislúchajúce k vymedzeným tézám)

ONDRUŠ, Š. – SABOL, J.: *Úvod do štúdia jazykov*. 3. vyd. Bratislava 1987.

FONETIKA A FONOLÓGIA

Zvuková rovina jazyka a jej vzťah k významovej zložke jazykových jednotiek. Fonetika, fonológia, morfonológia. Vymedzenie fóny, fonémy a morfofonémy v štruktúre morfémy, slova a tvaru na pozadí vzťahu variantného (jednotlivého) a invariantného (všeobecného) v jazykovom systéme. Fonetická úroveň abstrakcie (fonické jednotky abstrakcie I. stupňa). Fonetika ako veda o zvukovej štruktúre reči, predmet a metódy jej skúmania. Fóna (hláska) ako najmenšia artikulačná, akustická a percepčná jednotka zvukovej reči. Základné rozdelenie fón. Fonetická sústava slovenských vokálov, diftongov a konsonantov. Slabika ako základná jednotka súvislej reči. Jej podstata, zloženie, hranice a percepčná charakteristika. Suprasegmentálny podsystem zvukovej reči. Časová, silová a tónová modulácia artikulačného prúdu (hlasu) a ich funkčné uplatnenie. Fonologická úroveň abstrakcie (fonické jednotky abstrakcie II. stupňa). Pojem fonémy, alofóny (variantu fonémy). Predmet fonologického bádania. Systematika fonologických protikladov. Korelácia, korelačné vzťahy vo fonologickej štruktúre. Vymedzenie dištinkívnych príznakov foném. Inventár foném spisovnej slovenčiny (vokalické fonémy, konsonantické fonémy). Centrum a periféria vokalického a konsonantického podsystemu. Špecifické otázky slovenskej fonológie (samohláska /ä/, diftongy, vzťah /i/ – /j/, /f/ – /v/, /x/ – /h/ a /l/ – /ʎ/, slabičné sonóry /r/, /ř/, /l/, /ĺ/). Syntetická fonologická teória. Neutralizácie vokalických a konsonantických protikladov v zvukovej stavbe slovenčiny. Alternácie foném v štruktúre morfémy, slova a tvaru spisovnej slovenčiny.

Literatúra:

KRÁL, Á. – SABOL, J.: *Fonetika a fonológia*. Bratislava 1989.
SABOL, J.: *Syntetická fonologická teória*. Bratislava 1989.

LEXIKOLÓGIA

Predmet synchronnej lexikológie. Základné pojmy lexikológie (slovo, lexikálna jednotka, lexéma, lexia, lexika, séma, seméma, význam, obsah, noéma...). Lexikálna motivácia (konceptia J. Furdíka). Lexikálna sémantika. Monosémia. Význam slova – komponentová a prototypová teória. Typy lexikálnych významov. Presupozícia významu. Onomaziologické vzťahy v lexike – onomaziologické lexikálne paradigmy: synonymia, antonymia. Semaziologické vzťahy v lexike, semaziologické lexikálne paradigmy. Lexikálna polysémia. Pravá a nepravá polysémia. Typy polysémických jednotiek (na báze implikačného a klasifikačného vzťahu). Delimitácia polysémie. Polysémia a homonymia. Formálne (kvantitatívne) obohacovanie lexikálnej zásoby. Slovtvorba. Slovtvorné spôsoby a postupy. Rovnakokoreňové a rôznokoreňové deriváty a ich systematika (slovtvorný typ, slovtvorná kategória, slovtvorný rad, slovtvorná paradigma, slovtvorné hniezdo). Sémantická slovtvorba (onomaziologická kategória, slovtvorný, motivačný a lexikálny význam). Suprasémantika lexiky – štruktúra lexikálnej zásoby národného jazyka (parametre „spisovnosť“, „štýl“, „čas“, „pôvod“). Sociolingvistické triedenie lexiky. Frazeologická lexika. Dynamické tendencie v synchronnej lexike, sociolingvistické metódy skúmania. Aplikačná lexikológia.

Literatúra:

DOLNÍK, J.: *Súčasný slovenský jazyk. Lexikológia*. Seminárne cvičenia. 1. al. 2. al. 3. vyd. Bratislava: UK v Bratislave 1990; 1994; 1997. 105 s.
DOLNÍK, J.: *Lexikológia*. 1. al. 2. vyd. Bratislava: UK v Bratislave 2003, 2007. 236 s.
FURDÍK, J.: *Slovenská slovtvorba*. 1. vyd. Prešov: Náuka 2004. 200 s.
HORECKÝ, J. a kol: *Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny*. Bratislava: VEDA 1989. 436 s. (vybrané kapitoly a resumé)
MLACEK, J.: *Slovenská frazeológia*. Bratislava: SPN, 1984.
OLOŠTIAK, M.: *Aspekty teórie lexikálnej motivácie*. Prešov: FF PU v Prešove, 2011.
Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: Veda, 2003.
OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M.: *Kapitoly z lexikológie (Lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania)*. Prešov: FF PU v Prešove, 2013.
ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: *Lexikológia slovenčiny*. Bratislava: Stimul, 2011; 2. vyd. Praha: Columbus 2012.

MORFOLÓGIA

Predmet morfológie, základné pojmy a vzťah morfologickej roviny k ostatným jazykovým rovinám. Slovné druhy, kritériá na ich vymedzenie, slovnodruhovú prechody. Problematika gramatického tvaru slova (štruktúra, typy tvarotvorného základu, syntetické – analytické tvary). Morfologické kategórie. Morfologický typ slovenčiny (analýzy flektívnych, aglutinačných, analytických, introflektívnych a polysyntetických črt). Jednotlivé slovné druhy, ich charakteristika, gramatické kategórie, klasifikácia, pri ohybných slovných druhoch deklinácia.

Literatúra:

ORAVEC, J. – BAJZÍKOVÁ, E. – FURDÍK, J.: *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Morfológia*. Bratislava 1984.

SOKOLOVÁ, M.: *Kapitolky zo slovenskej morfológie*. Prešov 1995.

SOKOLOVÁ, M.: *Nový deklinačný systém slovenských substantív*. Prešov: Prešovská univerzita – Filozofická fakulta 2007. 338 s.

SYNTAX

Syntax, jej predmet, základné jednotky syntaktickej roviny, zaradenie syntaktickej roviny v systéme jazykových rovín, vzťah k ostatným jazykovým rovinám. Syntaktický systém jazyka. Syntagmatika. Sémantické a formálnosyntaktické vzťahy. Typy syntagiem, ich štruktúra. Veta a výpoveď. Sémantická a gramatická perspektíva vety. Sémantická stavba vety. Sémantické vetné typy a ich vzorce. Gramatická stavba vety. Konštitutívne a fakultatívne prvky gramatickej stavby vety. Gramatické vetné typy a ich vzorce. Nepravidelnosti v gramatickej stavbe vety. Expresívne syntaktické konštrukcie. Komunikatívne zložky vety. Modálna stavba vety. Slovosled a vetosled. Pojem vetného člena. Základné a rozvíjacie vetné členy. Polopredikatívne konštrukcie. Súvetie, základné znaky. Klasifikácia na základe formálnosyntaktických a sémantikosyntaktických vzťahov. Pravá a nepravá parataxa. Pravá a nepravá hypotaxa. Zložené súvetie, jeho základné štruktúry a typy.

Literatúra:

FINDRA, J.: *Expresívne syntaktické konštrukcie*. Banská Bystrica 2004 .

IVANOVÁ, M.: *Syntax slovenského jazyka*. Prešov 2011.

KAČALA, J.: *Syntaktický systém jazyka*. Pezinok 1998.

KAČALA, J.: *Syntagmatický slovosled v slovenčine*. Martin 2013.

MOŠKO, G.: *Príručka vetného rozboru*. Prešov 1997.

NIŽNÍKOVÁ, J.: *Zo slovenskej skladby*. (Zložená menná skupina. Komunikačné typy viet v slovenčine.). Prešov 1994.

NIŽNÍKOVÁ, J.: *Vetné modely v slovenčine*. Prešov 2001 .

ORAVEC, J. – BAJZÍKOVÁ, E.: *Súčasný slovenský jazyk. Syntax*. Bratislava 1984, 1986.

RÉTORIKA A REČOVÁ KULTÚRA

Predmet rétoriky, vzťah k iným vedám a rovinám jazykového systému. Rečnícky štýl, výrazové prostriedky v rétorike, charakteristika a klasifikácia. Diferenciácia rečových prejavov a kultúra rečového prejavu. Typy rečníckych prejavov.

Literatúra

KRAUS, J.: *Rétorika a rečová kultúra*. Praha 2004.

LOTKO, E.: *Kapitoly ze současné rétoriky*. Olomouc 2009.

MISTRÍK, J.: *Rétorika*. Bratislava 1978.

SLANČOVÁ, D.: *Základy praktickej rétoriky*. Prešov 2001.

ŠTYLISTIKA

Predmet štylistiky (východiská interaktívnej štylistiky).

Základné pojmy štylistiky v historickom a konfrontačnom náčrte.

Funkčná „výberová“ štylistika, klasifikácie štýlov a ich žánrov.

Štylistika a – pragmatika, sociolingvistika, psycholingvistika, paralingvistika, textová lingvistika.

Základné pojmy štylistiky (štýl, štýléma, štýlová vrstva, štýlová norma, štýlotvorné činitele).

Dejiny štylistiky – nosné stimuly pre súčasnosť.

Štylistika a teória textu. Obsahová, pragmatická a jazyková stránka textu. Architektonika textu – typy expanzie témy (naratívny, deskriptívny, explikačný, argumentačný) a ich kombinácie v textoch (slohové postupy).

Intertextualita. Základné pojmy z tektoniky.

Vertikálna hierarchizácia štýlov vs. horizontálna teória funkčných jazykových štýlov – primárnych a sekundárnych. Klasifikácia primárnych štýlov. Žánre primárnych štýlov.

Štylistika verbálnych prejavov a neverbálna komunikácia.

Text a štýl, výrazová teória štýlu.

Dynamika verbálnej komunikácie v slovenčine po r. 1989. Hybridizácia, reštrukturalizácia a vetvenie tradičných primárnych štýlov. Komunikačné sféry a komunikačné typy. Popularizácia vedeckých poznatkov a popularizačný štýl. Persuázivnosť v administratívnom štýle obchodnej komunikácie (reklama).

Literatúra:

DOLNÍK, J. – BAJZÍKOVÁ, E.: *Textová lingvistika*. Bratislava 1998.

FINDRA, J.: *Štylistika súčasnej slovenčiny*. Martin: Osveta 2013.

HOFFMANNOVÁ, J.: *Stylistika a ...* Praha: Trizonia, 1997. (vybrané kapitoly)

MIKO, F.: *Text a štýl*. Bratislava: Smena, 1970.

MISTRÍK, J.: *Štylistika*. Bratislava: SPN, 1997.

MLACEK, J.: *Sedemkrát o štýle a štylistike*. Ružomberok: Vydavateľstvo KU, 2007.

ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: *Interakčná štylistika*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2018.

SLANČOVÁ, D.: *Praktická štylistika*. Prešov 1994, 1996.

SLANČOVÁ, D.: Východiská interaktívnej štylistiky (Od eklektizmu k integrácii). In: Slovenská reč, 2003, roč. 68, č. 4, s. 207 – 223.

SLANČOVÁ, D.: Vymedzenie predmetu štylistiky...alebo: Privoňajme ku kvetu interaktívnej štylistiky. In: Slovo o slove. Prešov: PU, 2004, s. 17 – 23.

LITERÁRNA ZLOŽKA

TEÓRIA LITERATÚRY I, II, III

1. Štylistika a obraznosť umeleckého textu (figúry, trópy - pojmové vymedzenie). Teória obraznosti. Denotát a konotácia. Metafora, metonymia, symbol, alegória. Základná štruktúra metafory, pojmy tenor, vehikulum, bázová vlastnosť, čistá,

- nečistá metafora, antropomorfizácia, zoomorfizácia, naturifikácia, reifikácia. Delenie metafory podľa slovnodruhovej príslušnosti – prísudková, predmetová, prívlastková...
2. Poézia a próza. Prozodická stavba jazyka a verš. Rytmus a metrum (teória taktu, stopy, fonologické prostriedky slova a vety). Stopová organizácia verša – daktylský, trochejský, daktylotrochejský, jambický verš.
  3. Veršové systémy v slovenčine (sylabický, časomerný, sylabotonický, voľný).
  4. Eufónia (zvukosledy a štylistické prostriedky vytvárajúce eufonický rozmer textu), rým (teória rýmu podľa F. Štrausa, vertikálna metafora podľa V. Turčányho), strofa (základné strofické útvary).
  5. Pojmy epika, próza, sujet/fabula, narácia. Látka, téma, problém, tvar v umeleckom texte (S. Rakús). Tematická výstavba literárneho diela (látka - téma – motív – problém). Pojmy pásmo postáv, pásmo rozprávača. Postava (typológia). Rozprávač (typológia). Čas a priestor v umeleckom texte.
  6. Kompozícia prozaického textu. Kompozičné princípy a postupy. Rámcové časti umeleckého diela. Interferenčné zóny. Mlčanie, penetrancia, ekvivalentná substitúcia (S. Rakús).
  7. Poetika dramatického textu. Výrazové prostriedky drámy. Vývoj teórie drámy od antiky po moderné divadlo.
  8. Genológia – jej dejiny a vývoj myslenia o literárnych druhoch a žánroch. Aristotelov, Goetheho, Hegelov, Brunetiérov, Vam Tiegemov, štrukturalistický pohľad. Súčasné trendy v genológii. Významné osobnosti a diela svetovej a slovenskej genológie.
  9. Literárne žánre v dejinnom vývoji. Charakteristika a typológia literárnych druhov a žánrov, žánrový synkretizmus, modifikácie a transformácie žánrov (ich vznik, zánik a revitalizácia).
  10. Intertextualita a jej podoby. Pretext, posttext, brikoláž, palimpsest. Dialogická podstata jazyka a literatúry.
  11. Prínos „nitrianskej školy“ do slovenskej literárnej vedy. Koncepcia výrazových kategórií F. Miku. Základné kategórie – operatívnosť, ikonickosť a ich subkategórie. Estetická miera.
  12. Literárnovedné časopisy a významné publikácie v oblasti literárnej vedy na Slovensku.
  13. Základné interpretačné prístupy k textu: formalizmus, štrukturalizmus, psychoanalýza, fenomenológia, semiotika, hermeneutika, femenzismus, dekonštrukcia.
  14. Text a paratext. Interpretácia a nadinterpretácia. Zámer autora a zámer textu.

Literatúra:

- ARISTOTELES: *Poetika*. Bratislava, 1980.
- ECO, U.: *Interpretácia a nadinterpretácia*. Bratislava, 1995.
- HARPÁŇ, M.: *Teória literatúry*. Bratislava, 1994.
- HVIŠČ, J.: *Poetika literárnych žánrov*. Bratislava, 1985.
- HVIŠČ, J.: *Problémy literárnej genológie*. Bratislava, 1979.
- KRAUSOVÁ, N.: Divadlo, rečové akty a hypertrofia znakovosti. In: *Poetika v časoch za a proti*. Bratislava : LIC, 1999, s. 114 – 124.
- MIKO, F.: *Od epiky k lyrike*. Bratislava, 1973.
- MOCNÁ, D. - PETERKA, J. A KOL.: *Encyklopédie literárnych žánru*. Praha, 2004.

- ŽILKA, T. (ed.): *Od moderny k postmoderne*. Nitra, 1997.
- PETRŮ, E.: *Úvod do studia literární vedy*. Olomouc, 2000.
- RAKÚS, S.: *Poetika prozaického textu (Látka, téma, problém, tvar)*. Bratislava, 1995.
- ŠTRAUS, F.: *Základy slovenskej verzológie*. Bratislava, 2003.
- ŠÚTOVEC, M.: Tézky ku generatívnej teórii. In: *Od iniciatívy k tradícii*. Brno, 2005, s. 163 – 185.
- TURČÁNY, V.: *Rým v slovenskej poézii*. Bratislava, 1975.
- ŽILKA, T. : Intertextualita v (súčasnej) slovenskej literatúre. In: *Studia Academica Slovaca*. 28. Bratislava, 1999, s. 261 – 276.

LITERATÚRA NÁRODNÉHO OBRODENIA

1. Slovenské národné obrodzenie a obrodenecká literatúra: všeobecná charakteristika, ideové tendencie a filozofické východiská, fázy národného obrodzenia, jazyková a konfesijná otázka v obrodeneckej literatúre, učené spoločnosti, almanachy, periodiká.
2. Klasicizmus v slovenskej literatúre: estetické východiská, osvietenstvo ako ideová báza klasicizmu, poetika, žánrová štruktúra.
3. Tendencie vo vývine poézie a prózy od roku 1780 do nástupu romantizmu: rokoková anakreontská poézia, osvietenská štylizácia lyrického subjektu – B. Tablic, vyvrcholenie klasicizmu – J. Hollý, preromantické tendencie v poézii – P. J. Šafárik, J. Kollár, biedermeierovská orientácia – K. Kuzmány, problematika prozódie – sylabotonizmus, časomiera, próza v období osvietenského klasicizmu – Jozef Ignác Bajza, Juraj Fándly.
4. Bernolákovské polemiky: polemika ako výraz osvietenského myslenia, ideové a jazykové príčiny polemík, prozodické otázky, prehľad polemických spisov bernolákovského hnutia; J. I. Bajza ako polemik.
5. Romantizmus: periodizácia slovenského literárneho romantizmu, typologické znaky slovenského romantizmu – estetické východiská, súvislosť s ľudovou slovesnosťou, filozofické východiská (Hegel, Herder), vývinové tendencie, žánrová štruktúra, spolkové hnutia mládeže, kodifikačné snahy, Ľudovít Štúr – portrét osobnosti (literárne, vydavateľské a politické aktivity, prehľad literárnych teoretických prác).
6. Mesianistická línia slovenského romantizmu: ideové východiská mesianizmu a ich odraz v literárnej tvorbe, typologické znaky mesianistickej línie slovenského romantizmu, prehľad autorov a diel, S. B. Hroboň, M. M. Hodža.
7. Slovenská romantická poézia: všeobecná charakteristika, žánrová štruktúra, základné tendencie v romantickej poézii – folklorizujúca a artistná línia, básnická tvorba Sama Chalúpku, Janka Kráľa, Andreja Sládkoviča, Jána Bottu.
8. Slovenská romantická próza: všeobecná charakteristika, žánrová štruktúra, prehľad autorov a diel, literárna tvorba Jána Kalinčiaka, Jozefa Miloslava Hurbana.
9. Vývin drámy od osvietenstva po romantizmus: základné tendencie vo vývine drámy v období osvietenského klasicizmu, preromantizmu a romantizmu – Ján Chalúпка.
10. Parodická a humoristická línia: Jonáš Záborský, Ján Palárik, Gustáv Kazimír

Zechenter-Laskomerský.

11. Počiatky literárnovedného myslenia na Slovensku: počiatky slovenskej literárnej historiografie – B. Tablic, P. J. Šafárik, estetické názory K. Kuzmányho, J. M. Hurban, literárny život na Slovensku v období národného obrodzenia – počiatky literárnej kritiky, literárne periodiká, almanachy.

Literatúra:

ČÚZY, L. – KÁKOŠOVÁ, Z. – MICHÁLEK, M. – VOJTECH, M.: *Panoráma slovenskej literatúry I.* Bratislava, 2004.

MAZÁK, P. – GAŠPARÍK, M. – PETRUS, P.: *Dejiny slovenskej literatúry 2.*

Bratislava:

SPN, 1988.

ŠMATLÁK, S.: *Dejiny slovenskej literatúry I., II.* Bratislava 1997, 1999.

MIKULA, V.: *Slovník slovenských spisovateľov.* Bratislava: Kalligram, 2005.

REALIZMUS

1. Slovenský literárny realizmus – spoločenská situácia, filozofické východiská, literárne princípy. Generácia Napredu, literárne spory, literárne časopisy a almanachy.
2. S. H. Vajanský – publicista, básnik, prozaik.
3. P. O. Hviezdoslav ako priekopník sylabotonickeho veršoveho systému v slovenskom básnictve. Jeho lyrické cykly, veľká epika, dráma.
4. Martin Kukučín – portrét osobnosti, krátka epika, románová, dramatická a cestopisná tvorba.
5. Terézia Vansová a E. M. Šoltéssová – ženské spisovateľky nielen pre ženy.
6. J. G. Tajovský – znalec sociálnych problémov v spoločnosti. Poviedková a dramatická tvorba.
7. Spoločenská situácia na Slovensku na prelome 19. a 20. storočia. Spory medzi hlasistami a Martinčanmi. Osvaldovci.
8. B. S. Timrava – majsterka slovenskej psychologickéj prózy. Predprevratová a poprevratová tvorba.
9. Ľudmila Podjavorinská, Ján Čajak.
10. Literárna veda a kritika. Jaroslav Vlček, Jozef Škultéty.

Literatúra:

ČEPAN, O. a kol.: *Dejiny slovenskej literatúry III.* Bratislava: SAV, 1965.

ČÚZY, L. a kol.: *Panoráma slovenskej literatúry II.* Bratislava: SPN, 2005.

PIŠŮT, M.: *Dejiny slovenskej literatúry.* Bratislava: Obzor, 1984.

ŠMATLÁK, S.: *Dejiny slovenskej literatúry II.* Bratislava. Literárne a informačné centrum, 2001.

MIKULA, V. (ed.): *Slovník slovenských spisovateľov.* Bratislava: Kalligram, 2005.

SLOVENSKÁ MEDZIVOJNOVÁ LITERATÚRA

1. Slovenská literárna moderna: spoločenský kontext v rokoch 1900 – 1918, poetika moderny, impresionizmus, symbolizmus. Autorská skladba: I. Krasko, J. Jesenský,

- F. Votruba, I. Gall, E. Groeblová, V. Roy. Vzťah medzi poéziou a prózou, prínos básnickej tvorby I. Krasku pre slovenskú literatúru, generačná literárna kritika básnickej moderny (F. Votruba).
2. Charakteristika literárnej situácie na Slovensku medzi rokmi 1918 – 1948: spoločenský kontext medzivojnovnej literatúry, charakteristika literárneho vývinu v 20., 30. a 40. rokoch. Tlačové orgány, literárne a literárno-kultúrne periodiká, typológia slovenskej poézie: postsymbolizmus, impresionizmus, vitalizmus, poetizmus, surrealizmus. Experimentálne tendencie v próze: impresionizmus, expresionizmus, ornamentálna próza, lyrizovaná próza, naturizmus, básnici sujetu.
  3. Tzv. prechodná generácia: súvislosť s predprevratovou literatúrou. Redaktorská, umelecká a literárnovedná iniciatíva S. Krčméryho. Básnická a prozaická tvorba M. Rázusa, narušovanie realistických princípov v tvorbe L. N. Jégého (naturalizmus), B. S. Timravy (subjektívizácia).
  4. Iniciatíva Jána Smreka: autorský portrét Jána Smreka, redaktorská činnosť v Eláne, edícia EMSA, básnická tvorba – charakteristika poetiky, vitalizmus.
  5. Literárnohistorické zaradenie: E. B. Lukáča (postsymbolizmus), V. Beniaka (synkretizmus, princíp metamorfózy, M. Haľamovej.
  6. Ľavicovo orientovaná literárna tvorba. Časopis DAV. Literárnohistorické a poetologické zaradenie tvorby Ladislava Novomeského (poetizmus, konštruktivizmus) a P. Jilemnického.
  7. Katolícka moderna ako literárny a kultúrny fenomén – európsky, duchovný, teologický kontext. Časové a miestne ohraničenie, regionálne centrá, periodiká, autori: R. Dilong, P. G. Hlbina, J. Silan, P. Oliva, M. Šprinc, G. Zvonický, P. Strauss, V. Mihálik. Literárni vedci a kritici katolíckej moderny: J. K. Šmálov, L. Hanus.
  8. Expresionizmus v slovenskej medzivojnovnej próze. Znaký a tendencie. Realistický a lyrizačný princíp. Sociálno-psychologický realizmus, ornamentálna próza, naturizmus, básnici sujetu. Autorský portrét Milá Urbana, Jozefa Cígera Hronského (literárna tvorba, redaktorská aktivita), J. Hrušovského, Gejzu Vámoša, Tida Gašpara, Ivana Horvátha, Margity Figuli, Ľuda Ondrejova, Dobroslava Chrobáka, Františka Švantnera, Dominika Tatarku, Jána Červeňa.
  9. Slovenský nadrealizmus: inšpiračné zdroje filozofické (marxizmus) a vedecké (freudizmus), súvislosť s francúzskym a českým surrealizmom, nadrealistické zborníky a manifesty. Autorská skladba: R. Fabry, V. Reisel, Š. Žáry, P. Bunčák, J. Brezina, J. Rak, J. Lenko. Literárna kritika: M. Bakoš, M. Považan.
  10. Slovenská dráma v období medzi dvoma vojnami. Možnosti rozvoja drámy – rozvoj divadiel. Tvorba I. Stodolu, J. Barča-Ivana, P. Zvona, P. Karvaša, L. Laholu.

Literatúra:

Album slovenských spisovateľov. In: www.litcentrum.sk

ČEPAN, O.: *Literárne dejiny a literárna veda.* Bratislava, 2002.

HABAJ, M.: *Druhá moderna.* Bratislava, 2005.

CHMEL, R. (ed.): *Slovník diel slovenskej literatúry 20. storočia.* Bratislava, 2006.

KASÁČ, Z., BAGIN, A.: *Dejiny slovenskej literatúry 3.* Bratislava, 1986.

LAUČEK, A.: *Katolícka moderna.* Ružomberok, 2003.

Literika 3-4/1996. *Literárne smery, prúdy, skupiny.*

Literika 1-2/1997. *Osobnosti*.

MAZÁK, P.: *Dejiny slovenskej literatúry 2*. Bratislava, 1984.

MIKULA, V. (ed.): *Slovník slovenských spisovateľov*. Bratislava, 2005.

PAŠTEKA, J.: *Tvár a tvorba slovenskej katolíckej moderny*. Bratislava, 2002.

Portréty slovenských spisovateľov 1. Bratislava, 1998.

Portréty slovenských spisovateľov 2. Bratislava, 2000.

Portréty slovenských spisovateľov 3. Bratislava, 2003.

Portréty slovenských spisovateľov 4. Bratislava, 2007.

PRÍHODOVÁ, E. (ed.): *Kontexty a inšpirácie katolíckej moderny*. Ružomberok: Verbum, 2011.

ŠMATLÁK, S.: *Dejiny slovenskej literatúry 2*. Bratislava, 1999.

ŠMATLÁK, S.: *Dve storočia slovenskej lyriky*. Bratislava, 1979.

ŠÚTOVEC, M.: *Mýtus a dejiny v próze naturizmu*. Bratislava, 2005.

TURČÁNY, V.: *Rým v slovenskej poézii*. Bratislava, 1975.

ZAMBOR, J.: *Báseň a ticho*. Bratislava, 1997.